

**Commissie voor de Rijksuitgaven
Tweede Kamer**

**Commissie voor Financiën
Eerste Kamer**

Aan de minister van Financiën

Plaats en datum: Den Haag, 30 mei 2022
Betreft: Opvolging conclusies peer review Algemene Rekenkamer
Ons kenmerk: 2022Z10047/2022D21637

Geachte mevrouw Kaag,

Op 25 januari 2021 heeft de president van de Algemene Rekenkamer een brief gestuurd aan de Tweede en Eerste Kamer over de resultaten van een zogenoemde 'peer review'. Hierin laat hij weten in overleg te willen treden met het parlement en andere direct betrokkenen, over een aanbeveling uit de collegiale toets die de onafhankelijke uitvoering van de financial audit binnen het controlebestel van het Rijk betreft.

Volgens het peer review-team garandeert de Nederlandse werkwijze bij het verantwoordingsonderzoek, waarbij de Algemene Rekenkamer in hoge mate gebruik maakt van de controlewerkzaamheden van de Auditdienst Rijk (ADR), onvoldoende de noodzakelijke onafhankelijkheid ten opzichte van de gecontroleerde ministers. Voor de controles op de financiële informatie in de jaarverslagen per begrotingshoofdstuk en de rijksrekening wordt dan ook aanbevolen meer onafhankelijk onderzoek te doen.

De Algemene Rekenkamer is van mening dat het steunen op de bevindingen van de ADR aansluit bij een slank en effectief controlebestel. Zij beoordeelt (de controle van) de ADR op basis van reviews en doet, waar nodig, aanvullend eigen onderzoek. Tegelijkertijd is het voor de Algemene Rekenkamer van belang dat haar onafhankelijkheid onbetwist is. Om die reden meent ze dat een nieuwe inrichting van de financial audit nodig is, waarbij de Algemene Rekenkamer meer zelfstandig risicoanalyses uitvoert en meer controlewerkzaamheden op belangrijke risico's en onderwerpen uitvoert. Deze verandering vergt volgens de Rekenkamer aanpassing van wet- en regelgeving en vergroting van de benodigde capaciteit, hetgeen budgettaire consequenties heeft.

Naar aanleiding van de agendering van deze kwestie door de Algemene Rekenkamer heeft de commissie voor de Rijksuitgaven van de Tweede Kamer rapporteurs benoemd op dit dossier en afstemming gezocht met de commissie voor Financiën van de Eerste Kamer. De rapporteurs hebben op basis van literatuuronderzoek en gesprekken met experts en betrokkenen een probleemanalyse opgesteld en mogelijke oplossingsrichtingen verkend. Deze zijn ter kennis gebracht van beide genoemde Kamercommissies en besproken.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.ru@tweedekamer.nl

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

T. 070-3129200
E. postbus@eerstekamer.nl

De genoemde commissies van beide Kamers verzoeken u na te gaan hoe de volgende wijzigingen, die de commissies proportioneel achten ten opzichte van de geconstateerde tekortkomingen, in het Nederlandse controlebestel kunnen worden doorgevoerd en daarover aan de Kamers verslag te doen:

- Een **verduidelijking van de dubbelfunctie van de ADR** als interne auditor en certificerende instantie. Daarbij is het met name van belang dat er een formele scheiding wordt aangebracht tussen onderzoek dat de ADR uitvoert in opdracht van het departement en overige, wettelijk verplichte, werkzaamheden. Hierbij kan tevens overwogen worden een vierogenprincipe toe te passen, waarbij de verzameling van de benodigde gegevens en het verschaffen van zekerheid bij de financiële overzichten in het departementale jaarverslag van elkaar gescheiden wordt.
- Een **regierol** voor de Algemene Rekenkamer in de afstemming met de ADR van de auditwerkzaamheden voor het jaarlijkse verantwoordingsonderzoek. Het proces van afstemming kan worden vastgelegd in een gecodificeerde procedure, waarbij het uitgangspunt is dat overeengekomen afspraken **openbaar** worden gemaakt. Deze afspraken zouden zich met name richten op de risicoanalyses en de gehanteerde auditmethodes. De procedure zou de vorm aannemen van een op maat gemaakt proces dat gelijkenis vertoont met de afspraken die gelden tussen een interne en externe auditor in de private sector maar die zijn toegespitst op de specifieke relatie tussen de Algemene Rekenkamer en de ADR. Een 'regierol' voor de Algemene Rekenkamer ligt daarbij in de rede. De procedure dient de wederzijdse onafhankelijkheid van de Algemene Rekenkamer en de ADR en de voor hen geldende kwaliteitseisen te respecteren.
- **Versterking van de onafhankelijke positie van de ADR** ten opzichte van de minister(s), wellicht door het scheiden van de rollen van eigenaar en opdrachtgever van het ministerie van Financiën en het creëren van meer afstand tot de ADR.

Mocht u van oordeel zijn dat voor bovenstaande een wijziging van de Comptabiliteitswet 2016 noodzakelijk is, dan worden beide commissies hierover graag geïnformeerd, alsmede over de vraag welk tijdspad u daarbij voor ogen zou staan.

De leden van de commissie voor de Rijksuitgaven van de Tweede Kamer en die van de vaste commissie voor Financiën van de Eerste Kamer zien uw reactie graag zo spoedig mogelijk tegemoet.

Hoogachtend,

De voorzitter van de commissie voor de Rijksuitgaven
Tweede Kamer

J.C. Sneller

De voorzitter van de commissie Financiën
Eerste Kamer

Prof.dr. P.H.J. Essers

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.ru@tweedekamer.nl

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

T. 070-3129200
E. postbus@eerstekamer.nl